

Interprofessionele samenwerking in eerstelijns teams

Ontwikkeling en evaluatie van een veelzijdig programma ter verbetering van de patiëntgerichtheid en efficiëntie

Factsheet proefschrift
Jerôme van Dongen
Docent-Onderzoeker
Lectoraten A&P en
Wijkgerichte Zorg
Zuyd Hogeschool

Informatie en contact

Voor meer informatie of vragen over het project kunt u contact opnemen met:

Dr. Jérôme van Dongen

jerome.vandongen@zuyd.nl
06 - 50231385

Kijk ook op:

- www.zuyd.nl/onderzoek/lectoraten
- www.interprofessioneelsamenwerken.nl

Projectteam

Dr. Jérôme van Dongen
(Zuyd Hogeschool/Universiteit Maastricht)

Dr. Loes van Bokhoven
(Universiteit Maastricht)

Dr. Ramon Daniëls
(Zuyd Hogeschool)

Wim Goossens
(Zuyd Hogeschool)

Prof. Trudy van der Weijden
(Universiteit Maastricht)

Prof. Sandra Beurskens
(Zuyd Hogeschool/Universiteit Maastricht)

Lectoraten Autonomie en Participatie van Chronisch Zieken en Wijkgerichte Zorg

Het lectoraat Autonomie en Participatie van Chronisch Zieken voert activiteiten uit die ertoe bijdragen dat mensen met een chronische ziekte of kwetsbare ouderen eigen keuzes kunnen maken, het leven kunnen leiden dat ze graag willen leiden. De kern van het lectoraat is dat professionals leren omgaan met de toenemende autonomie van patiënten of cliënten. Cliënten worden steeds meer partner en medebeslisser in de zorg en willen in toenemende mate zeggenschap over wat er met hen gebeurt, met name als het gaat over langdurende zorg.

Het lectoraat Wijkgerichte zorg richt zich op de ontwikkeling, evaluatie en implementatie van nieuwe zorg- en welzijnsconcepten in wijken.

De complexiteit van zorgvragen neemt toe. Problemen en vragen hebben betrekking op meerdere leefgebieden. Interprofessionele samenwerking is nodig om aan deze complexiteit te kunnen voldoen. In dit project is onderzocht hoe in de eerste lijn interprofessioneel wordt samengewerkt en op welke manier deze samenwerking kan worden geoptimaliseerd.

Praktische toepassing voor interprofessionele teams

De bevindingen van dit project zijn inmiddels doorontwikkeld en op maat toepasbaar in diverse contexten waar interprofessionele samenwerking plaatsvindt (o.a. sociale domein, ziekenhuis, verpleeghuis).

Wilt u zich als interprofessioneel team verder door ontwikkelen? Neem dan contact op en vraag naar de QuickScan Interprofessionele Samenwerking. Deze QuickScan kan worden ingezet als zelfbeoordelingsinstrument om als team de eigen samenwerking te evalueren en input te verzamelen voor reflectie en vervolgens optimalisatie middels een passend ondersteuningstraject.

Achtergrond

Patiënten met chronische aandoeningen hebben naast lichamelijke en geestelijke klachten ook problemen in andere leefgebieden zoals dagelijks functioneren en het onderhouden van sociale contacten. Dit zorgt regelmatig tot complexe zorgvragen. Om aan die complexiteit te kunnen voldoen werken eerstelijns professionals van verschillende disciplines zoals huisartsen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, logopedisten en praktijkondersteuners samen rondom het opstellen van zorgplannen. Interprofessioneel samenwerken kan worden beschouwd als strategie om door middel van coördinatie van zorg en het samen opstellen van zorgplannen patiëntgerichtheid te bevorderen. In de praktijk blijkt efficiënte en patiëntgerichte interprofessionele samenwerking vaak lastig, doordat deze wordt beïnvloed door diverse met elkaar samenhangende factoren.

Doelstelling

Het doel van dit promotieonderzoek was om de belangrijkste factoren te achterhalen die van invloed zijn op het verbeteren van interprofessionele samenwerking. Het onderzoek kent drie fases waarin in totaal acht studies zijn opgenomen. Fase 1 bestaat uit een probleemanalyse van de huidige werkwijze. Middels voornamelijk kwalitatieve onderzoeksmethodieken is de huidige werkwijze rondom interprofessioneel samenwerken in de eerstelijns in kaart gebracht. De bevindingen uit fase 1 zijn vervolgens gebruikt als input voor het ontwikkelen van een verbeterprogramma, met als doel het verbeteren van interprofessioneel teamoverleg in fase 2. Dit is gebeurd op systematische wijze en in co-creatie met gebruikers waaronder professionals en

patiënt(vertegenwoordigers). Tot slot werden de bruikbaarheid en toepasbaarheid van het programma in fase 3 aan de hand van een procesevaluatie geëvalueerd.

Het uiteindelijke programma bestaat uit een reflectieraamwerk waarmee teams kunnen reflecteren op hun functioneren, diverse trainingsactiviteiten en een toolbox. Training richt zich op het efficiënter organiseren en structureren van teamoverleg, bewaken van de patiëntgerichtheid en begeleiden van teamontwikkeling.

Resultaten

De resultaten van de procesevaluatie laten zien dat het programma in zijn geheel positief wordt gewaardeerd. De grootste vooruitgang werd ervaren in structuur en organisatie. Verder ervaren de voorzitters meer bewustwording rondom patiëntgerichtheid en groepsprocessen. Ze zien de trainingsactiviteiten als nuttig en leerzaam en waarderen vooral de intervisie onderdelen en coaching on the job als effectieve elementen.

Conclusie

We concluderen dat het programma toepasbaar is en geschikt is voor verbetering van team functioneren. Echter, het vergroten van de patiëntgerichtheid vereist aanvullende oefening en coaching on the job. Tot slot, om het meeste rendement uit het programma te halen is aanpassing aan de context van het team en flexibele inzetbaarheid van het programma gewenst. Bij voorkeur wordt het programma aangeboden op de werkvloer, begeleid door een externe facilitator.

Publicaties binnen dit proefschrift

- van Dongen JJJ, van Bokhoven L. Vergeet de voorzitter niet! *Tijdschrift voor verpleegkundig experts*. 2015. 5: 19-20
- Cobben C, van Dongen JJJ, van Bokhoven L, Daniëls R. Best practices interprofessionele samenwerking. *Tijdschrift voor praktijk ondersteuning*. 2016. 1: 6-11
- van Dongen JJJ, Lenzen S, van Bokhoven MA, Daniëls R, van der Weijden T, Beurskens A. Interprofessional collaboration regarding patients' care plans in primary care: a focus group study into influential factors. *BMC Family Practice*. 2016. 17:58
- van Dongen JJJ, van Bokhoven MA, Daniëls R, van der Weijden T, Emonts WWGP, Beurskens A. Developing interprofessional care plans in chronic care: a scoping review. *BMC Family Practice*. 2016
- Lenzen S, van Dongen JJJ, Bokhoven MA, Daniëls R, van der Weijden T, Beurskens A. What does it take to set goals for self-management in primary care? A qualitative study. *Family practice*. 2016
- van Dongen JJJ, de Jong A, van Bokhoven L. Patiëntinformatie delen: Wat mag wel, wat niet? *Tijdschrift voor verpleegkundig experts*. 2017. 1: 48-51
- van Dongen JJJ, de Jong A, van Bokhoven L. Interprofessioneel teamoverleg: Wat mag wel en niet rond het delen van patiënt informatie? *Op één lijn*. 2017. 1: 36-39
- van Dongen JJJ, van Bokhoven MA, Daniëls R, Lenzen S, van der Weijden T, Beurskens A. Interprofessional primary care team meetings: a qualitative approach comparing observations with personal opinions. *Family Practice*. 2017. 34(1), 98-106
- van Dongen JJJ, Habets I, Beurskens A, van Bokhoven MA. Successful participation of patients in interprofessional team meetings: A qualitative study. *Health Expectations*. 2016
- van Dijk A, van Dongen JJJ, van Bokhoven MA. Sustainable interprofessional teamwork needs a team-friendly healthcare system. *Journal of Interprofessional Care*. 2017. 31(2): 167-169
- van Dongen JJJ, de Wit M, Smeets H, Stoffers E, van Bokhoven MA, Daniëls R. "They Are Talking About Me, but Not with Me": A Focus Group Study to Explore the Patient Perspective on Interprofessional Team Meetings in Primary Care. *The Patient*. 2017
- van Dongen JJJ, van Bokhoven MA, Goossens WNM, Daniëls R, van der Weijden T, Beurskens A. Development of a customizable programme for improving interprofessional team meetings. An action research approach. *International Journal of Integrated Care*. 2018
- van Dongen JJJ, Cobben C, van Bokhoven L, Daniëls R. Best practices interprofessionele samenwerking. Boekbijdrage in: *Innovatieve teams en interprofessionalisering*. *Uitgeverij Coutinho*. 2018.
- van Dongen JJJ, van Bokhoven MA, Goossens WNM, Daniëls R, van der Weijden T, Beurskens A. Suitability of a programme for improving interprofessional primary care team meetings. *International Journal of Integrated care*. (Submitted)

Illustraties: Harrie Habets

Gesubsidieerd door

Nationaal Regieorgaan
Praktijkgericht Onderzoek SIA

Projectpartners

